

Nr 425.

Av herr **Lundgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 96, med förslag till arbetstidslag för detaljhandeln m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 96 angående arbetstidslag för detaljhandeln föreslås, att lagen skall äga tillämpning, »för så vitt i rörelsen till arbete av annat slag än nedan i a)—g) avses för arbetsgivares räkning i regel användes flera än en arbetare». Förslaget innebär ju införande av 48-timmarsvecka för detaljhandeln.

I den utredning, som verkställts, hava i åtskilliga yttranden framkommit, att lagen kommer att bereda detaljhandeln avsevärda svårigheter samt försvåra dess arbetsförhållanden och existensmöjligheter.

Då det enligt vad utredningen visar framkommit, att genomsnittsarbetstiden inom detaljhandeln icke utgör mera än, enligt arbetsgivarnas uppgifter, ungefär 51 timmar och, enligt personalens uppgifter, 52 timmar, kan det ifrågasättas, om verkligen en lagstiftning, syftande till ytterligare arbetstidsförkortning, kan vara av behovet påkallad.

I sammanhang härmed kan också påpekas, att de sakkunniga även hava framhållit, att »socialstyrelsens undersökningar visserligen icke gävo någon alltför mörk bild av de rådande arbetstidsförhållandena, men att den dock visade, att missförhållanden i vissa fall måste anses föreligga». En sannerligen rätt svag motivering för att ett lagförslag nu skall tvingas fram på detaljhandels område.

Att de anställdas sammanslutningar tillstyrkt införandet av 48-timmarsvecka förefaller ju inte märkvärdigt. Av de köpmannaföreningar som yttrat sig hava endast en tredjedel tillstyrkt förslaget. Majoriteten har avstyrkt den föreslagna arbetstidslagstiftningen, samt motiverat detta med att det skulle utgöra en ekonomisk börda för företagen. De sakkunniga hava framhållit, att det dock icke kan förnekas, »att en hel del företag torde komma att få svårigheter, och i vissa fall torde det gälla affärer, som redan nu giva sina innehavare knapp bärgning, och där alltså varje ökad kostnad medför betydande bekymmer. Även om de sakkunniga icke anse dessa olägenheter så betydande, att de kunna uppväga de fördelar, som en arbetstidsreglering skulle medföra för personalen och ur allmän synpunkt, bör regleringen dock ske med all möjlig hänsyn till detaljhandels förhållanden samt göras så smidig och lätt tillämplig som möjligt.»

Att här ingå på en mera detaljerad kritik av föreliggande förslag är mig icke möjligt.

Från flera håll har emellertid framhållits, att en något kortare tid för öppethållande av affärerna på ett smidigare sätt skulle kunna reglera arbetstidsförhållandena.

En bransch, som kommer att drabbas av föreliggande förslag hårdare än andra, är frukt- och blomsteraffärerna, och av dessa särskilt de senare.

Deras oregelbundna försäljningsförhållanden göra, att arbetet blir mycket ojämnt. Det kan förekomma dagar och perioder då det är alls intet att göra i affären, men återigen andra, då det blir stora beställningar och arbetet måste forceras samt förläggas till arbetstid utöver den ordinarie. Utredningen visar även, att genomsnittsarbetstiden för dessa affärer är något längre än för andra och utgör omkring 54—55 timmar per vecka. Detta förhållande torde till en del vara beroende på att vissa tider kräva ett utsträckt arbete för att allmänheten skall kunna betjänas på bästa sätt.

Då det för närvarande otvivelaktigt förhåller sig så, att ifrågavarande affärer arbeta under mycket tryckta förhållanden kommer lagen, om den genomföres, att bereda desamma stora ekonomiska bekymmer.

Av vad jag anfört torde med tydlighet framgå, att jag anser en lagstiftning på detta område vara onödig, då den ju kommer att bereda affärsinnehavarna större svårighet än vad som kan anses vara rimligt.

Av utredningen framgår att 17,200 företag sysselsätta 2 anställda. Enligt mitt förmenande blir det dessa företag, vilka komma att drabbas hårdast av lagens verkningar, då de torde hava den minsta möjligheten att ekonomiskt stå emot, och dessutom brottas med större svårigheter, än de större företagen, att skifta med arbetskraften.

Då de sakkunniga framhållit, att lagförslaget bör utformas så smidigt som möjligt, samt då Kungl. Maj:t, kanske med tanke härfpå, föreslagit att lagen skall komma att gälla endast för dem, som hava i regel en anställd, vill jag härmed föreslå, att lagen endast skall gälla för dem, som hava i regel två anställda.

I samma proposition föreligger förslag till ny butiksstängningslag. I § 4 föreslås, att butik skall få hållas öppen mellan kl. 8—10 f. m. på sön- och helgdag. Visserligen kan efter ansökan hos lokal myndighet öppethållande medgivas till kl. 11 f. m. Då det i flertalet fall torde vara känt, att butik, som här avses, ofta hålles öppen mellan kl. 9—11 f. m. å sön- och helgdagar, finner jag nu ifrågasatta bestämmelse icke vara lämplig. Det måste anses som onödigt betungande för yrkesutövarna att i varje särskilt fall behöva ingiva ansökan om rätten att hålla butiken öppen mellan kl. 10—11. Säkerligen skulle detta leda till, att sådana ansökningar komme att ingivas i ett mycket stort antal fall.

Med anledning av vad som sålunda anförts, vill jag föreslå

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts förslag till arbetstidslag för detaljhandeln, måtte besluta sådan ändring i förslagets första paragraf, första stycket, att däri utsäges, att lagen gäller, i de fall, då »för arbetsgivares räkning i regel användes flera än två arbetstagare».

att § 4 i förslag till butiksstängningslag ändras sålunda, att butik som i nämnda § avses må ha öppet mellan kl. 8—11 f. m.

Stockholm den 24 mars 1939.

G. E. Lundgren.